

UNIVERSUL

Ziarul Universității de Studii Politice și Economice Europene „C. Stere” nr. 2(6), 2018

Un mărțișor, simbol al dragostei, pentru doamnele și domnișoarele noastre!

Mi-e dor de tine, mamă

Grigore Vieru

Sub stele trece apa
Cu lacrima de-o samă,
Mi-e dor de-a ta privire,
Mi-e dor de tine, mamă.

Măicuța mea: grădină
Cu flori, cu nuci și mere,
A ochilor lumină,
Văzduhul gurii mele!

Măicuțo, tu: vecie,
Nemuritoare carte
De dor și omenie
Și cântec fără moarte!

Vânt hulpav pom cuprinde
Și frunza o destramă.
Mi-e dor de-a tale brațe,
Mi-e dor de tine, mamă.

Tot cască leul iernii
Cu vifore în coamă.
Mi-e dor de vorba-ți caldă,
Mi-e dor de tine, mamă.

O stea mi-atinge fața
Ori poate-a ta năframă.
Sunt alb, bătrân aproape,
Mi-e dor de tine, mamă.

Valentina Coptileț, dr. în drept, conf. universitar, prorector

Raisa Grecu, dr. hab. în drept, conf. universitar

Ana Avornic, lector universitar

Tatiana Verdeș, dr. în filologie, prorector

Aurelia Crivoi, dr. hab. în șt. biologice

Aliona Lîsîi, dr. în șt. economice, conf. universitar

Tatiana Gribincea, dr., conf.universitar

Cristina Copăceanu, dr. în psihologie, dr. în șt. economice, conf. universitar

Sofia Scutarutaru, dr. în șt. economice

Olga Bradu, directorul bibliotecii USPEE

Victoria Gonța,, dr. în psihologie, conf. universitar

Lilia Chiriac, dr. în șt. economice, conf. universitar

Anisoara Dubcovețchi, lector universitar

Eudochia Litra, lector universitar

Mărțișorul, Patrimoniul cultural al UNESCO

INVITAȚIE LA STUDII

Facultatea de Drept

Domeniul de formare profesională,

ciclul I, licență

- Drept

ciclul II, masterat

- Drept public,
- Drept penal,
- Drept internațional,
- Drept civil,
- Dreptul muncii,
- Drept procesual penal,
- Dreptul vamal și activitate vamală,
- Dreptul afacerilor,
- Expertiza judiciară și certificarea producției.

Facultatea de Științe Economice

ciclul I, licență

- Economia generală,
- Business și administrare,
- Contabilitate,
- Finanțe și bănci,
- Marketing și logistică,
- Economie mondială și relații economice internaționale,
- Managementul informațional,
- Informatică aplicată,
- Turism.

ciclul II, masterat

- Business și administrare,
- Contabilitate și audit,
- Marketing și comunicare în afaceri,
- Economie internațională și afaceri europene,
- Managementul resurselor umane.

Facultatea de Ecologie și Protecția Mediului

ciclul I, licență

- Ecologie,
- Silvicultură și grădini publice,
- Metrologie,
- Meteorologie.

ciclul II, masterat

- Ecologie și securitate ecologică,
- Management și monitoring ecologic,

Facultatea de Junalism și Științe ale Comunicării

ciclul I, licență

- Jurnalism,
- Științe ale Comunicării.

Facultatea Relații Internaționale și Științe Socio-umane

ciclul I, licență

- Relații internaționale,
- Politologie.
- Psihologie,
- Psihopedagogie,
- Pedagogie preșcolară,
- Pedagogie în învățământul primar,
- Educație civică,
- Asistență socială.

ciclul II, masterat

- Integrarea europeană,
- Economie și politici comunitare,
- Relații internaționale și studii europene,
- Politici de dezvoltare locală și internațională,
- Politici publice și integrare europeană,
- Management și guvernare,
- Managementul educațional.

Acte necesare pentu admitere

◦ **Actele de studii** (original) cu anexa respectivă;
◦ **Buletin de identitate** (copie);
◦ **Certificatul medical tip 086-e;**
◦ **4 fotografii (3x4);**
◦ **Livret militar sau adeverința de recrut (copie).**

Adresa USPEE „Constantin Stere”:

Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 200, cod postal MD- 2004.
• fax. (022)74-94-86;
• http://www.uspee.md/;
• e-mail: uspeeconstantinstere@yahoo.com

Ziua ușilor deschise

La 3 martie 2018 USPEE „C. Stere” a organizat Ziua ușilor deschise. Este o formă devenită deja tradițională de a face publică informația despre Universitatea noastră: istoria consolidării universității în sistemul de învățământ național și internațional, măsuri luate în vederea modernizării sistemului educational, cadrele noastre didactice și, mai ales, despre Măria Sa, Studentul, viitor promotor al progresului. Cu deosebită dragoste despre universitatea noastră au vorbit Rectorul USPEE „C. Stere”, dr. hab., prof. univ. Gheorghe Avornic, academicianul Gheorghe Rusnac, dr., prof. universitar Cătălin Bordeianu (România).

La această întâlnire de suflet cu tineretul dornic de a studia la USPEE am avut o plăcută atmosferă a unei întâlniri cu cei mai apropiați.

„Ziua” ușilor deschise s-a încheiat cu un îndemn al dascălilor noștri de a îndrăgi cu toată ființa cartea, pâinea noastră cea de toată zilele.

Universitatea noastră așteaptă cu drag pe toți cei care doresc să urmeze studiile la cele trei cicluri: licență, masterat, doctorat.

Elena Furdui-Cociug
lector universitar

Pe 27 martie/ 9 aprilie 1918 Sfatul Țării a votat unirea Basarabiei cu România

Basarabia a fost astfel prima dintre provinciile istorice care s-au unit cu România. Au urmat celelalte provincii românești: Ardealul, Crișana, Banatul, Maramureșul și Bucovina. Spre sfârșitul anului 1918 a fost creată România Mare. Efectele Unirii au fost întrerupte la 28 iunie 1940, când URSS a anexat Basarabia în baza Pactului Ribbentrop-Molotov.

Actul Unirii Republicii Democratice Moldovenești (Basarabia) cu Măria Sa, România (1918).

În numele poporului Basarabiei, Sfatul Țării declară: Republica Democratică Moldovenească (Basarabia) în hotarele ei dintre Prut, Nistru, Dunăre, Marea Neagră și vechile granițe cu Austria, ruptă de Rusia acum o sută și mai bine de ani, din trupul vechii Moldove. În puterea dreptului istoric și dreptului de neam, pe baza principiului ca noroadele singure să-și hotărască soarta lor de azi înainte și pentru totdeauna se unește cu mama ei, România.

Aceată unire se face pe următoarele baze:

1. Sfatul Țarii actual rămâne mai departe pentru rezolvarea și realizarea reformei agrare, după nevoile și cererile norodului. Aceste hotărâri se vor recunoaște de Guvernul român.

2. Basarabia își păstrează autonomia provincială, având un Sfat al Țării (Dietă), ales pe viitor prin vot universal, egal, direct și secret, cu un organ împlinitor și administrație proprie.

3. Competența Sfatului Țării este: a) votarea bugetelor locale; b) controlul tuturor organelor zemstvelor și orașelor;

c) numirea tuturor funcționarilor administrației locale prin organul său împlinitor, iar funcționarii înalți sunt întăriți de Guvern.

4. Recrutarea armatei se va face, în principiu, pe baze teritoriale.

5. Legile în vigoare și organizația locală (zemstve și orașe) rămân în putere și vor putea fi schimbate de Parlamentul român numai după ce vor lua parte la lucrările lui și reprezentanții Basarabiei.

6. Respectarea drepturilor minorităților din Basarabia.

7. Doi reprezentanți ai Basarabiei vor intra în Consiliul de Miniștri români, acum desemnați de actualul Sfat al Țării, iar pe viitor luați din sânul reprezentanților Basarabiei în parlamentul român.

8. Basarabia va trimite în Parlamentul român un număr de reprezentanți proporțional cu populația, aleși pe baza votului universal, egal, direct și secret.

9. Toate alegerile din Basarabia pentru voloste, sate, orașe, zemstve și Parlament se vor face pe baza votului universal, egal, secret și direct.

10. Libertatea personală, libertatea tiparului, a cuvântului, a credinței, a adunărilor și toate libertățile obștești vor fi garantate prin Constituție.

11. Toate călcările de legi, făcute din motive politice în vremurile tulburi ale prefacerilor din urmă, sunt amnistiate.

Basarabia, unindu-se ca fiică cu Mama sa România, Parlamentul român va hotărî convocarea neîntârziată a Constituantei, în care vor intra proporțional cu populația și reprezentanții Basarabiei, aleși prin vot universal, egal, direct și secret, spre a hotărî împreună cu toții înscrierea în Constituție a principiilor și garanțiilor de mai sus.

Trăiască Unirea Basarabiei cu România, de-a pururea și totdeauna.

Președintele Sfatului Țării: I. Inculeț
Secretarul Sfatuui Țării: I. Buzdugan

Președinții Sfatului Țării

Ion Inculeț (1884-1940),

președintele care a unit Basarabia cu România: „Eu cu conștiința curată vă spun că actul unirii, care se săvârșește astazi, se face spre binele țărănimii”.

Pantelemon Halipa (1883-1979),

publicist și om politic român basarabean, unul dintre cei mai importanți militanți pentru afirmarea spiritului românesc în Basarabia și pentru unirea acestei provincii cu România.

Constantin Stere (1865-1936),

om politic, jurist și scriitor român:

„Istoricește și entograficește Basarabia este un pământ românesc de baștină”.

100 de ani de la Marea Unire

Știați că...?

■ Din cei 135 de deputați prezenți la Ședința Sfatului Țării din 27 martie 1918 trei au votat împotriva unirii (un bulgar și doi ucraineni), 36 s-au abținut (majoritatea ucraineni, ruși, bulgari, evrei) și 13 absenți.

■ **Elena Alistar**, medic de profesie, fondatoarea Ligii Culturale a Femeilor din Basarabia, a fost unica femeie deputat al Sfatului Țării.

■ **Intervenția Armatei Române în Basarabia în anul 1918.** În condițiile dezordinii de nestăpânit, dezlănțuite de forțele bolșevice în Basarabia, guvernul Republicii Democratice Moldovenești, în baza unei înțelegeri între aliații Antantei, a solicitat ajutorul armatei române. Astfel a devenit posibil controlul autorităților moldovenești asupra situației.

■ **Tezaurul României** constituie fondurile Băncii naționale (colecții de bijuterii, obiecte de preț etc.), în valoare de miliarde de dolari, trimise în Rusia țaristă în timpul Primului Război Mondial spre păstrare. După revoluția bolșevică, sovieticii au refuzat să întoarcă cea mai mare parte a tezaurului cu pretextul că Basarabia s-a unit cu România.

Citate despre Marea Unire 2018

■ *„Cu adâncă emoție și inima plină de bucurie am primit știrea despre importantul act ce s-a săvârșit la Chișinău. Sentimentul național ce se deșteaptă atât de puternic în timpurile din urmă în inimile moldovenilor de dincolo de Prut a primit prin votul înălțător al Sfatului Țării o solemnă afirmare: un vis frumos s-a înfăptuit. Din suflet mulțumesc bunului Dumnezeu că mi-a dat în zilele de restriște să văd după 100 de ani pe frații basarabeni iarăși la Patria-mumă. Aduc prin osul meu de călduroase mulțumiri Domniilor Voastre și Sfatului Țării, ale cărui patriotice sforțări au fost încoronate de succes.”*

(Regele Ferdinand I)

■ *„Ce face România acum când pare că ar fi de ajuns să-și întindă mâna, pentru ca țara să fie reîntregită cu acest pământ băștinaș românesc.”*

(Constantin Stere)

Încotro?

Mă doare că mi-am pierdut lacrimile suferinței pe care, în loc să le sădesc spre propășire, le-am îngropat fără milă în pământul degerat al uitării, sub care nu mai mișună astăzi apa, care-l înmuia iernile târzii în truda neobosirii ei și nu de una singură forfotea, ci robotea cot la cot cu primul val de șopote imaculate de ghiocei. Nu simții și tu durerea aceasta? Simte-o, te rog, e atât de simplu. Durerea lacrimilor tale împietrite e o mai mare pierdere decât a mea, tu ești un om al suferinței în care omenia n-are margini. Și tu fugi de omenie? Lacrimile tale sunt semințele binelui, și tu tot cu răul dansezi în tandem sub fundalul marșului funebru, „fast”, călcând mormintele strămoșilor mei și al lor tăi și prăvălești crucile de pe ele, tămâiate din Paști în Paști și atunci, în grabă, tăpșindu-le la fel ca pe cărarea gloatelor nesătule, care duce spre cârciumă, spre discotecă, spre saună, spre casa de toleranță în care nu găsești pic de indulgență, spre beciurile în care se intră și din care nu se mai iese, spre plăcerile nestăpânite ale fanteziilor „nevinovate” la prima vedere, spre neomenie, spre niciunde, spre nicăieri.

Te-ai gândit vreodată câte comori pieritoare agonisești în raiul tău pământesc și tu nu realizezi că ți-ai legat sufletul cu moartea? Când îți spun că mă gândesc la tine și-ți vreau binele, tu-mi răspunzi dezinteresat și cu toane „Cine ești tu să te bagi în viața mea, ratatule, sunt și eu „om”, am o singură viață și vreau să savurez clipa plăcerii din plin?” și mă tachinezi din mândrie ca să-mi demostrezi dreptatea ta, iar eu îmi plec capul și mă cert pe mine însumi: „Ești și tu un nenorocit ca și el, uneori mai dihai. Tu nu ți-ai schimbat viața ta de fiară și îndrăznești să i-o schimbi pe a lui”. Iar între timp mă cerți pe față ori pe ascuns, reproșându-mi cu o brutalitate nefirească: „Cine-i Dumnezeul tău, habotnicule? Dumnezeul tău e-o fantomă, nu vezi în ce hal fără hal ai ajuns? Unde-i Dumnezeul tău, arată-mi-l să văd și eu cine-i El, că-l omor în bătaie. Orbule, nu vezi ce-a făcut postul și bolborosirile din tine? Numai babele țin post că n-au ce mânca, pentru că li-i pensia cât o seară petrecută la discotecă. Ai devenit o scândură din care nici un tâmplar iscusit n-ar fi în stare să facă o laviță sau tu nu te privești în oglindă? Dacă-i muri, îți voi face o favoare, te-oi arunca în groapă fără sicriu și cu popa alăture să-ți cânte pururi la capul tău „Veșnica pomenire”. Câteva momente rămân consternate și muțesc străfulgerat de durere. Alteori, în masă nepus, vii și mă provoci, imitând blândețea bestiei înainte de a-și înhăța prada: „Știi că google-ul a fost declarat atotștiutor și el zice că Dumnezeul vostru nu există, că l-ați inventat voi, creștinii, când n-aveți ce face și că viețile sfinților, pe care le citești, sunt niște povești de adormit copiii în legăn. În alte dăți te apropii de mine fără a mă saluta și mă sâcâi în rime pe un ton zeflemitor: „pupătorul de ciolane, închinătorul de icone, făcătorul de pocloane”. Și eu iarași străpuns de ascuțimea cuvântului tău, bolmojesc cu suspine: „Iartă-l, Doamne, că nu știe ce face”. În alte rânduri mă apropii cu precauție de tine, pentru a-ți pune câteva întrebări: „Fratele meu, ai citit depozițiile conaționalilor noștri deportați în Siberia lui Stalin, ai auzit ce mărturisesc ei ? Purul adevăr! Cu ce puteri au rezistat ei în taigalele siberiene, dacă nu cu cea a credinței în Hristos ?” Și tu, ca de obicei, cu o nesăbuită îndărătnicie, apelând la mostrele ateismului științific, îmi replici: „Daaaarwin, Daaaarwin, eu cred în tătuca Daaaarwin, el e părintele marilor descoperiri de pe tărâmul biologiei și el a dovenit că omul se trage din maimuță, așa că el știe totul despre om. Vezi dacă nu-ți place biologia și-l asculți numai pe popa la Biserică? Te luminez eu îndată! Acolo în condițiile celea, conform supozițiilor lui Darwin, oamenii, fiind între viață și moarte, au luptat la cuțit pentru existența lor. Și nu-mi zi frate, că eu nu-ți sunt frate nici după mamă, nici după tată”, iar eu și mai supărat ca alte ori, îți răspund hotărât: „Dar nu ne tragem din aceeași maimuță”? Și pe neașteptate, de data aceasta tu rămâi blocat de reacția mea. Cu alte ocazii îmi vorbești de recentele inovații ale științei: „Ai văzut inginerii japonezi ce făcură? Au proiectat primul androit în lume, care imită aproape perfect omul și știe pe dinafară, nu știu câte feluri de rugaciuni și Biblia cap-coadă. Încă puțin și religia o să dispară, iar omenirea, în sfârșit, dezrobită de lanțurile ei, o să trăiască fericită”.

Iar după aceste ciocniri de idei, ce risipesc idealurile neatinse aidoma ghețarilor plutitori ce strivesc corăbiile purtătoare de speranțe. Mă întreb retoriea: Ce este omenia? Încotro fuge o omenie dezbrăcată de omenie, din sânul căreia a fost izgonit însuși Dumnezeu?

Corneliu Plop,
student, Facultatea de Jurnalism

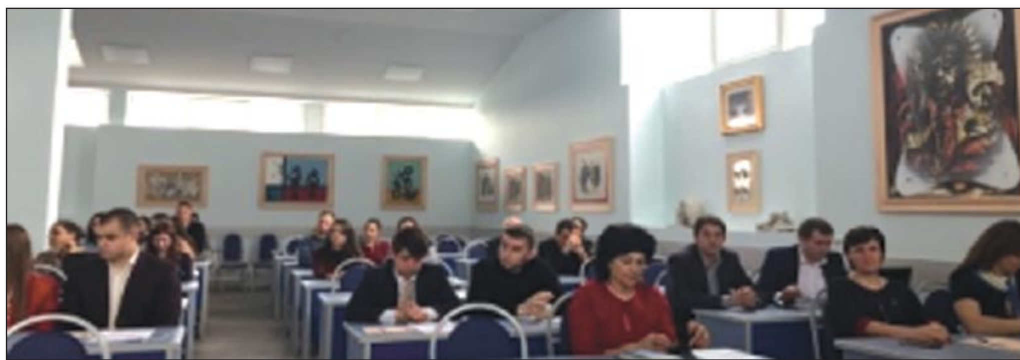
În pas cu cerințele actuale

Problemele din totdeauna ale procesului de studii de la USPEE „Constantin Stere” sunt cele ce țin de modernizarea învățământului, care mereu cere a fi coordonat cu cerințele actuale și cele de mâine, implementarea cât mai riguroasă a exigențelor prevăzute de Procesul de la Bologna, realizând astfel un învățământ de cea mai înaltă calitate, corelat cu rigorile actuale ale pieții muncii. Toate acestea și multe alte probleme sunt puse la ordinea de zi a „Sfatului Țării”, după cum e supranumit Senatul nostru de către universitari.

De data aceasta, la ședința ordinară, din 28 februarie 2018, cel mai înalt for al USPEE „C. Stere”, a pus în discuție aspecte ale mobilității academice a studenților și profesorilor de la USPEE (referent: rector, președintele Senatului, dr. habilitat, prof. universitar Gheorghe Avornic), problemele intensificării activității științifice la USPEE (prorector Știință, dr. conf. Tatiana Verdeș), aspecte ale managementului resurselor umane de la USPEE (prorector pentru Studii, dr. conferențiar universitar Valentina Coptileț).

Mobilitatea academică de la USPEE „C. Stere” nu este, simplu, o problemă de serviciu, „la modă”, pentru că este actuală și

tratată în toate universitățile europene. La universitatea noastră mobilitatea academică a studenților și profesorilor este una din direcțiile prioritare ale activității noastre didactice și științifice.

În comunicarea sa, rectorul a prezentat fapte concludente ale realizării programelor de lungă și scurtă durată de la universitatea noastră. Noi realizăm cu succes diferite cicluri de studii peste hotare, cum ar fi cazul programului de studii al unui grup de studenți de la USPEE care în prezent studiază în Spania.

Domnul rector s-a referit la mai multe forme de mobilitate academică prin care universitatea noastră își organizează ciclurile de studii sau stagii didactice la centrele științifice și la instituțiile de învățământ de peste hotare, (acordurile internaționale, acorduri încheiate cu activitate de doctorat, programe de mobilitate, oferite de diferite state etc).

Prezintă un deosebit interes opinia domnului Gheorghe Avornic privind programul de mobilitate de scurtă durată, în special a contactelor individuale, care crează posibilități ample pentru schimbul de experiență, precum lărgirea accesului transnațional la resursele educaționale și științifice ale altor țări.

Mobilitatea academică este astăzi mult discutată nu pentru a respecta „moda” de azi a unor cerințe actuale. Prin programele de mobilitate, noi obținem îmbunătățirea calității și relevanței studiilor, serviciile noastre educaționale devin mai efective, se obține un nivel optim de integrare a programelor de educație cu cercetările științifice, internaționalizarea învățământului desfășurat la USPEE „C. Stere” etc.

Promovarea activității științifice la universitatea noastră este un deziderat al întregii noastre activități didactice. În opinia dnei Tatiana Verdeș, procesul educațional este de neconceput dacă el nu se înfăptuiește după ultimul cuvânt al științei.

Cadrele noastre de tineri specialiști trebuie încă de pe băncile universitare să fie deprinse să-și exercite viitoarea profesie în baze științifice. Tatiana Verdeș comentează în cunoștință de cauză faptele depistate din activitatea noastră universitară și își încheie comunicarea cu doleanțe și propuneri, care ar putea facilita procesul de cercetare științifică.

Calitatea studiilor depinde în mare măsură de managementul resurselor umane, în special de cadrele noastre didactice, comunicare prezentată de prorectorul pentru Studii, dr. conf. Valentina Coptileț. Faptele analizate constituie o dovadă în plus că noi dispunem de un corp didactic bine pregătit metodico-științific, la nivelul cerințelor actuale. Multe nume ale profesorilor noștri sunt cunoscute la noi, cât și peste hotarele țării noastre. Totodată cadrele noastre, în special cele tinere, trebuie mereu să țină cont de cerințele noi ale modernizării învățământului, iar universitatea noastră să găsească noi modalități de avansare profesionistă, atât prin școlile noastre doctorale, cât și prin stagierile la diferite centre academice.

Tatiana Verdeș,
dr., conf. univ.

Personalitate proeminentă a culturii

La una dintre ședințele sale din 26 ianuarie, Academia Europeană de Științe, Arte și Litere, cu sediul la Paris, și-a cooptat 5 membri noi, printre care și academicianul Nicolae Dabija, decanul Facultății de Jurnalism și Științe ale Comunicării, USPEE „C.Stere”.

Marele nostru scriitor național și publicist notoriu a fost ales membru al acestei prestigioase academii pentru rezonanța operei sale: „Devoir rendre” („Tema pentru acasă” a apărut în Franța în două ediții).

În cadrul aceleiași ședințe, lui Nicolae Dabija i s-a acordat și titlul de Laureat al Concursului de Poezie „L'amour de la Liberte”, ediția întâi. Volumul de poezie „Le troisieme oeil” („Ochiul al treilea”) îl relevă drept unul dintre poeții importanți de azi.

Nicolae Dabija este autor a peste 80 de volume de poezie.

Romanul său „Temă pentru acasă” (2009) a ajuns la a opta ediție, cu peste 60000 de exemplare vândute, fiind tradus în mai multe limbi.

Universul

Bonomenie

La finele ciclului gimnazial, în pofida unor circumstanțe bizare (nu am întrunit numărul necesar de elevi pentru a forma o clasă de liceu), am ales un liceu din orașul Bălți. Capitala nordului așa și nu a devenit micul Dubai, după cum promitea Usatîi în campania electorală. Dar nu despre asta e istorioara.

Așa dar, orașul e plin de gropi și cerșetori, mulți, mai mulți decât în copilăria părinților mei. Mama mea, ca și toate mamele, de fapt, e o mamă deosebită, curajoasă și mereu atentă la detalii. Dânsa nu ajuta cerșetorii, nu că ar avea repulsie sau nu are cu ce, ea spune că astfel îi încurajăm în ale cerșitului. Ar fi trebuit să-i învățăm să câștige prin muncă.

Ciorapii de lână i-a cumpărat într-o zi de vară. Nimeni în casă nu purta asemenea relicve. Mama a observat o bătrânică modestă, bine îngrijită, care vindea lucruri făcute de mână, mănuși și mulți ciorapi de lână. A ales o pereche, i-a achitat prețul, cât a cerut, 25 de lei. Bătrânica a rămas mulțumită, că are cu ce își cumpăra o pâine. Mama a mai cerut alte câteva perechi, fiind impresionată de măiestria mătușicăi.

- Ciorapii aceștia încălzesc și sufletul. Să trăiți doamnă mulți ani și să ne mai dăruiți căldură!

Așa s-a legat o prietenie ciudată. Mama o ruga să-i împletească diferite lucruri: ba o față de masă, ba un prosop foarte vechi al străbunicii, pe care l-a reînviat. Astfel că bătrânica își câștiga bucățica de pâine...

Apoi în ajunul sărbătorilor de iarnă, cineva i-a furat bunicuței noastre telefonul și portmoneul cu toți banii. Bunicuța o ruga pe mama să-i împrumute cu avans ceva bani pentru a supraviețui până la următoarea pensie.

În aceeași zi, peste o oră, am făcut toți cunoștință cu bunicuța. Am vizitat-o chiar acasă, dar cel mai îngrozitor pentru noi a fost știrea că masa ei de revelion au fost niște cartofi fierți și câteva mere coapte. Ne-am întors acasă foarte abătuți. Bunătatea mamei a prins glas și l-a rugat pe tata :

- Hai să facem un bine.

Tata n-a ieșit din cuvântul mamei. Am încărcat automobilul cu de toate celea, ne-am dus s-o bucurăm pe bunicuță, să întâmpine și ea sfintele sărbători.

Am sunat la ușă și am început a căra. Lacrimi de recunoștință și uimire am văzut. Am mai aflat că bunicuța noastră a fost profesoară. A crescut doi feciori, unul a fost răpit de războiul din Afganistan, iar mezinul (cu 2 ani mai mic decât mama) are o boală incurabilă, care îl ține mai tot timpul în spital ori la pat.

Într-o zi ne-a comunicat că i-a murit feciorul în brațele celor de la ambulanță. Unica dorință a bunicuței a fost să poată oficializa ceremonia de înmormântare în biserică. Părinții mei nu au rămas indiferenți nici de data asta. Au achitat taxele bisericești (pentru cei mai defavorizați biserica nu are scutiri).

De la mama am învățat să ajut pe cei care au nevoie cu adevărat, necondiționat, să nu arunc banii aiurea.

Bonomenia părinților mei am observat-o și cu alte ocazii.

Într-o seară, la cină, tata a povestit despre un lucrător zilier, care a devenit tată și, din lipsă de bani, nu pot încreștina micuțul. Replica mamei l-a șocat :

- Hai să-l botezăm noi!

- Cum ? a întrebat tata.

- Simplu. Achităm toate cheltuielile și cumpărăm un trusou de botez.

Zis și făcut.

Așa e Ea, mama mea. Nu că nu ar avea nevoie de bani, sau pentru laude, like-uri sau share. Ea împarte cumsecădenie și bonomenie. Lecții din viață și despre viață.

Toată iarna aceasta, noi toți de acasă am purtat ciorapi de lână, împletiți de bunicuța, doamna Profesoară de altă dată.

Ana Maria Cemârtan,
studentă,
Facultatea de Jurnalism

Cum ne adresăm

Încă din familie apoi și din școală suntem învățați să respectăm niște reguli, ce țin de adresarea politicoasă față de cei cu care venim în contact. Gradul nostru de cultură se manifestă și prin formele de adresare. Printre acestea sunt pronumele de politețe, o categorie foarte bogată în limba română. Noi dispunem de mijloace pentru a exprima un grad maxim de respect față de persoana către care ne adresăm: *dumneavoastră*, atât pentru singular, cât și pentru plural, *dumnealui, dumneaei, dumnealor*. Pronumele dumneavostră exprimă și o atitudine de distanță, când ne adresăm către o persoană necunoscută. Într-un stil solemn, ceremonios, festiv, în limba română pot fi folosite formele *Domnia Voastră, Domnia Sa, Domniile Lor.* Limba noastră dispune și de pronume care exprimă un grad redus de politețe: dumneata, mata.

Niște forme familiare, chiar regionale, nerecomandate de normele literare sunt formele *matale, mătăluță, singur* (cu sens de dumneata).

Uneori, relatând despre un caz criminal al unei persoane, reprezentantul justiției afirmă „inculpatul a săvârțit o crimă. *Dumnealui* a fost pus pe cinci ani la pușcărie". În cazul acesta omul legii nu are motive să-și exprime respectul pentru inculpat. În locul pronumelui de politețe ar fi putut pronunța pronumele personal *el*, fără a ofensa acuzatul.

Ca rezultat al tendinței vorbitorilor de a ocoli formele de pronume nepoliticoase *el, ea, ei, ele*, se utilizează, în mod greșit, la nominativ și genitiv-dativ pronumele persoanele *dânsul, dânsa, dânșii, dânsele*. Ex: *Dânsul a devenit președinte al parlamentului. În opiniua dânsei problema va fi rezolvată în cel mai scurt timp.*

O ignoranță a normelor sitemului antroponomastic românesc este, după cum s-a menționat în mass-media de repetate ori, aplicarea unor reguli rusești. Până și numele noastre tradiționale au devenit străine : Vasile Ivanovici, Gheorghe Vasilevici, Maria Ivanova etc., care sunt concepute la noi ca formule de adresare politicoase. Numele noastre rusificate au devenit chiar caraghioase : Corneliu Cezarovici (tatăl : Cezar), Cezar Cornelovici (tatăl : Corneliu), Viorel Virgilovici (tatăl : Virgiliu), Cecilia Radulovna (tatăl : Radu), Aurelia Cezarovna (tatăl : Cezar) etc. Nici formele "moldovenizate" de tipul Ion Petrovici, nu sunt mai puțin ridicule.

Într-un mediu universitar, în care studenții și profesorii își manifestă reciproc politețea și gradul avansat de cultură, cazurile de utilizare a cuvintelor de adresare, descrise mai sus, sunt mai rare. Dar și aici, de la tribuna Senatului sau a Consiliului profesoral, de la catedra orelor de curs poate fi spusă forma de adresare voi de către un distins profesor și savant. Utilizarea pronumelui personal voi, în loc de pronumele de politețe *dumneavoastră*, poate fi o transpunere din limba rusă (*вы*) sau din engleză (you).

Aceasta însă nu ne îndreptățește să ignorăm posibilitățile noastre tradiționale de exprimare a politeții, corectitudinea academică în procesul de comunicare. Chiar și unui profesor cu mult mai în vârstă îi stă frumos să se adreseze învățăceilor săi cu formele de pronume *dumneavostră*, o posibilitate în plus de a-și exprima respectul.

Cea mai simplă formă de adresare pentru începutul unei comunicări pot fi formele: *domnule, doamna, domnilor, doamnelor* etc. Aceste cuvinte le adresăm, de obicei, către persoane necunoscute.

În mediul universitar a devenit o tradiție ca pe lângă cuvintele de adresare: *domnule, doamnă* etc. să fie utilizată și denumirea frunției: *domnule profesor, domnule rector, domnule decan, domnule prorector* etc. Dacă aceste funcții sunt ocupate de doamne, denumirea funcției rămâne la forma de masculin: *doamna profesor, doamna rector, doamna prorector, doamna decan.*

În relațiile mai puțin politicoase ar putea fi folosite formulele de tipul domnule Ciobanu, domnule Cibotaru etc. Comunicarea devine incomodată dacă persoanele către care ne adresăm poartă numele de tipul Ouatu, Botgros, Urâtu, Surdu etc., foarte frecvente în sistemul onomastic românesc. În mediul universitar aceste adresări nu sunt recomandate nici de manierele bunei cuviințe, ușor de priceput în aceste cazuri. Puțin politicoasă este și înlocuirea numelui cu prenumele: domnule Radu, domnule Vasile, domnule Ignat, doamna Maria etc.

Studenții și profesorii noștri sunt capabili să rezolve cele mai dificile probleme de pregătire a cadrelor de profesioniști, de promovare a științei. Ei sunt apți de a însuși toate subtilitățile de exprimare corectă, căci „a vorbi sănătos limba, vorba lui Grigore Vieru, este e datorie, una dintre cele patriotice".

Mihai Petrescu

Femei celebre din istoria românilor

■ **Doamna Chiajna**, fiica domnului Petru Rareș, a fost femeia care a condus armata la război.

■ **Ana Ipătescu**, eroina revoluției pașoptiste, Ioana D'Arc a României.

■ **Maria Rosetti**, prima femeie-ziarist a României.

■ **Dora D'Istria**, prima femeie care a cucerit Alpii.

■ **Sarmiza Bilcescu**, prima femeie din lume doctor în drept.

■ **Regina Maria**, prima femeie - membru al Academiei Franceze de Arte Frumoase.

■ **Alice Voinescu**, prima femeie - doctor în filosofie la Sorbona.

■ **Olga Greceanu**, singura femeie cu drept de a predica în amvon.

■ **Ana Aslan**, pionier al gerontologiei și geriatriei în lume.

■ **Anița Nandriș-Cudla**, simbol al rezistenței în Siberia.

■ **Elena Caragiani Stoenescu**, prima româncă aviator.

■ **Elena Văcărescu**, prima femeie româncă-membru al Academiei Franceze.

Sensul și originea expresiilor

Atac raider

Expresia *atac raider*, atât de frecventă în societatea noastră moldovenească, provine din engleză, (*raid* - atac brusc, invazie). Termenul remarcă situația în care adevărații stăpâni ai unui capital, peste noapte, se pomenesc înafara jocului patrimonial. Dispariția capitalului se săvârșește prin scheme foarte încâlcite, prin „țări-canale" de scurgere a banilor cât se poate de dubioase, prin câștigători mascați.

Edificator în sensul acesta a devenit „jaful secolului", dispariția „miliardului" din cele trei bănci moldovenești. Astfel Republica Moldova a creat imaginea unui stat al celor mai mari posibilități de escrocherie, de atac raider. Astăzi escrocii țipă în gură mare: „Prindeți hoțul!" Deoarece instituțiile statului aparțin câștigătorilor de pe urma atacurilor raider, hoții nu pot fi prinși.

Soluția? Furtul se întoarce de către cel de la care s-a furat: poporul.

Foarte „înțeleaptă" soluție.

Umor de 1 aprilie

Se întâlnesc două femei măritate:
– Ai o rochie frumoasă! De unde ai cumpărat-o?
– De la cel mai scump magazin. Este penultimul răcnet!
– De ce penultimul?
– Păi, ultimul va fi al soțului meu când va vedea cât costă.

***

Un inspector de criminalistică raporta superiorului său:
– Comandante, am ajuns la locul faptei.
– Și care e situația?
– O femeie și-a înjunghiat soțul cu 22 lovituri de cuțit, l-a împușcat în cap, apoi l-a decapitat și i-a ars trupul.
– Și care i-a fost explicația ei pentru aceastră crimă oribilă?
– Spune că soțul a intrat încălțat în timp ce ea spăla parchetul.
– Ați reușit să o arestați?
– Așteptăm să se usuce parchetul.

***

Femeile se împart în două categorii: doamne și doamne ferește.

***

Trei schelete mergeau pe stradă.
La un moment dat, un schelet îl pipăie pe celălalt și-l întreabă:
– Ia uită, mă, ce oase tari ai. Când ai murit?
– În ´70. Se mânca sănătos pe vremea aia, dar tu când ai murit?
– În ´90, când încă se mai mânca sănătos.
– Păi da, observ că și tu ai oasele destul de tari, calciu...
Mai merg ei, cât merg, și întâlnesc un al treilea schelet.
– Mă, dar tu când ai murit ?
– Păi, eu încă nu am murit, sunt student și merg la orele de curs.

***

– Spune, Ghiță, o propoziție!
– Oaia paște.
– Alta?
– Oaia paște.
– Ai mai spus-o!
– Dar aceasta e altă oaie.

***

– Tăticu, vreau să fiu ministru.
– Cum?! Nu ți-i rușine! Apucă-te denvățat!

***

– Domnule profesor, zice o foarte frumoasă studentă, pentru a lua examenul sunt în stare la orice.
– Chiar la orice?
– Da!
– Atunci du-te și învață!

Redactor-șef:
Gheorghe AVORNIC, dr.hab., prof.univ.

Colegiul de redacție:
Mihail PURICE, dr., conf.univ.;
Tatiana VERDEȘ, dr., conf univ.inter.
Elena FURDUI-COCIUG, doctorandă
Victoria BURLACU, masterandă, Facultatea de Științe Economice
Izabela COJOCARU, student a.III, Facultatea de Drept
Asistență computerizată:
Maria BONDARI
Suplement la săptămânalul juridic „DREPTUL":
e-mail: universul.uspee@gmail.com
Tel.: 022-241207